

Н Е Р Е Н

ЧИКА ЈОВИН ЛИСТ.

Г. II

1888.

МАЈМУНИ У ЗВЕРИЊАКУ.

У горњу слику
Тумачити вама
Излишно би било, —
Слика збори сама.

Чудни су вам створи
Ти мајмуни разни;
Торба њине шале
Никад се не празни.

Увек су окретни,
Удиљ су доспешни;
И кад су озбиљни,
И онда су смешни.

Па још кад би им'о
Ораја при себи,
Знам да би им дао
— И кај'о се не би.

СТОЈАН.

Приповетка Косте Николића.

(Наставак.)

вече, тог истога дана још, седео је Стојан са сестрицама на улици пред кућом и разговарао се с њима. Од како се после вечерња растао с друговима, те дошао кући, није смео ући у њу, јер је добро знао, шта га онде чека.

С почетка се обрецао на сестрице, што су га издале, и зарипцао се, да их никада више неће возати на колици, ни зими на саницама, али брзо заборави на псовке и ћупке, што ће их можда још то вече издржати, те се у најживљи разговор упусти.

— Јесте ли чуле мало пре мало звоно? Запита сестрице.

— Јесмо. А ко је умр'о?

— Сиромах Јовица.

И Јулка и Катица скочише са изненађења, али се одмах на то лукаво насмешеше...

— Ти нас вараш! рекоше обадве.

Стојан је заиста имао обичај, да их вара и уживао је, кад су оне унијиле мале очице своје у њега, безазлено верујући му све.

— Бога ми! Потврди Стојан а кад је он за нешто казао „бога ми“, то је као свето. Знале су то добро његове сестрице те узеше о Јовици већ да говоре као о „покојном.“

— А кад ће да га сахране? запита Катица

— Сутра после подне. Тако нам казао учитељ, одговори Стојан.

У том изиде њихов отац на улицу и зовне их унутра.

— Хајд' улази и ти, повикну на Стојана, који се устезао да уђе. Нећу ти ништа радити.

Али Стојан није имао толико храбрости да уђе. Видео је он добро, како је отац намрштио лице и севао очима, а то су увек били предзнаци велике буре предзнаци, који никада до сада нису још обмахнули.

Љутити отац пропусти кћерке у кућу, уђе за њима и сам, и пусти резу на вратницама. Стојан је наравно остао на улици.

Стид га је било од сусеткиња, које сеђаху на улици предући, те он завије за рогаљ, где су тик уз вртну ограду биле сложене у дугачку реду нове опеке, печене у великим цигљанама његовог оца. Ту седе на жилу горостасна бреста, који га заклони од месечеве светлости.

Тежак камен спустио му се на срце. Шта би он сад дао за то, кад би смео као сестрице његове слободно ходити по кући и пролазити поред оца! Па зар је он баш тако врло скривио, питаше се, да се отац баш тако срди на њега? Цело је друштво желело да се иде на звоник, па ко је могао онда друштву да квари воље? Или зар да је сам остао код куће? Али ко може тако лепог друштва да се растапе, кад се у најбољем жеку игра и проводи?

Дуго му се така и слична питања наметала. На последак подигне се и упути Љубишинима.

Целу породицу затекао је са сузним очима око сандука мртвога Јовице. Чим је ушао у собу, приђоше му и Љубиша и Олгица, ухватише га за руку и приведоше га мртвоме брату своме. Како је

био расположен на плакање, групуше и њему топле сузе на очи. Неке су од њих биле за Јовицом, неке му је опет мучан положај његов натерао на очи...

Код мртваца није могао дуго да издржи. Вратио се на своје старо место под брестом. Сад му је још много теже било, него кад је први пут ту седео. С тога се пошпе на опеке, пребаци се преко плота у врт, од куда се неприметно довуче до сламе у гумну. Извали се на сламу, у којој је мислио да проведе ноћ, па у јутро шта Бог да. Али баш кад је почео дремати, спусти се нечија тешка рука на његова илећа и шчена га за кошуљу. — То беше отац његов који га је до сада вребао и тражио.

Та пета рука одвукла га је чак у собу, где је извукао од ње оно, што не желим ни једном од вас, мили читаоци моји.

3.

Дивно је јутро било, када су побожне старе и младе душе сутра дан на јутрење ишле. Као да се и природа сложила у томе да данас, када ће се толико топлих молитава, хвала и слава ка Богу узвити, у стајаће рухо одевена покаже се своме творцу. После благе кишице, која је прошле ноћи оросила поља, утолила прашину, беше јутро мило и ведро, да га се сит науживаш.

Прошао ти ма којом улицом, у свакој, пред сваком кућом тако је лепо почињено чак „до по пута“, да је милина ходати по селу. Тек по кад кад кане капљица с лишћа дудова на тебе

Пред многим кућама седе људи,

чекајући да „други пут“ зазвони, па да се крену на јутрење.

И пред Божјаковом кућом седи неко. То је старац Божјак, деда Илија. До њега је унук његов, Стојан, а он му говори дрхћући гласом с дубоке старости:

...Требало је да сте лепо отишли к певници, па да сте с учитељем појали, а не да се пењете по тороњу, да ценате одеће. Могао је ко и пасти од вас згрувати се, па шта би онда било? Еј, еј неразумна децо, како не ћете ви да слушате старије!

— Па сви су били, деда, проговори Стојан.

— Сви, сви! А ако сви скоче у студенац зар ћеш и ти за њима? Видиш, кад сам ја стао на своје ноге и почео се бринути како да сачувам оно, што ми је од мог оца, од твог прадеде остало, па ако је могуће и да стечем још нешто, — било је у селу, као и сад, доста пијаница и хуљавих људи, па сад ја да сам се за њима повео, је ли? Не би смо ми, синко, данас били у селу оно, што смо, нити бисмо имали то лепо имање, да ја нисам штедио и угледао се на људе вредне и паметне...

— Добро јутро, деда! прекиде га Тоша скинувши шенир и љубећи га у руку.

— Жив био, синко, и велики порастао! кликне деда Илија. А јеси ли и ти био јуче да хваташ буљине?

Тоша порумене до ушију.

— Био је и он, упаде брзо Стојан, који би хтео, да је цело село јуче било с њиме само да се не скрхају кола јидино на њега.

— А је ли било и мало... (ту деда показа нешто палицом).

Тоша још јаче поцрвени, али не рече ни речи.

— Тако вам и треба, врашка деца! — Хајдмо сад на јутрење, настави деда, када чу „друго звоно“.

И они се упутише у цркву. А када ће већ ући у исту, опомене их деда, да стану код певнице, па да поју. И они тако и учинише.

После службе рекао је учитељ свој деци, која су у цркви била, да се после подне искупе на погребу Јовичином. Он им је био саученик и ако мало млађи од њих, па не би лепо било да га не испрате..

Око пет сахата по подне би сахрањен Јовица. Како је недеља

била и врло лепо време, то се цело суседство дигло, да га испрати. Сви су га са умиљатости његове волели.

Деце је највише било на погребу. Неколико њих беху обучени у стихаре и ношаху свећњаке. Остали су с учитељем ишли појући „Свјати Боже.“ Љубиша и Олга ишли су сироти с родитељима за сандуком...

Пре поласка из гробља свако је по обичају хитнуо грудицу у гроб Јовичин, само Олга не. Кад јој Љубиша рече, да и она то учини, што и остали, она је одговорила: „Нећу.“ То боли Јовицу, па ће да се срди на мене.

(Наставиће се.)

НАШ УРОШКО.

Мој пријашко из давнина
има лепог малог сина;
стовраг дете, жива брига,
а Урошком крестили га.
(Смешно име, неки веле,
што замерит' сваком желе;
ал', молим вас, шта то чини
за духове на висини?
Страшне сметње од шест слова
за човека без бркова!)

Еле, Урош — к'о сви људи —
има неких својих људи:
маму штина, бабу грди,
Кад сви једу, он се срди,
а у доба радње тешке
дочена се комадешке.
Пронда што је штеточиња!
оде тањир, боца, скриња,
чим се за њих руком маши;
а кад му се коња јаше,
мора деда — зла му срећа —
да погури стара плећа.
С мушкарци се слабо дружи,
прогања их, псује, ружи,

а јунак је за њих троје;
но лати л' се цуре које —
Наједи је на сву меру!
Ал' што вам је вешт на перу!
Дочена л' се какве књиге,
не водите о њој бриге:
одмах брља, мрчи, шара,
као бумбар до бумбара,
Тако ти се слова јате.
Нег' што пева, слатки брате!
Кад он гукне, кад он зине —
Вранци беже у кучине!
Па што свира лола вешта!
Ту сам и ја све којешта,
што сам тол'ку — знате добро —
на дромбуљи славу обр'о.
Шта су гајде, шта „трумбете“!
Њега ваља да чујете,
кад чаробне мами звуке —
бичаљетом преко руке...
Но када се с оцем свади,
тад га нађу љути јади:
прекине се жица блага,
па длан гуди одострага...

То баш није свирка дивна,
ал' поучно жалостивна
Још кад нокте гризе, чуна,
да ви'ш онда тупа-луна,
да виш онда, како с' јаше,
кад се прутом буве плаше,
да виш свирке, песме, цика,
од певача уметника!

П'онда од те свиркобоље
по ваздан је лоше воље,

У Сентини.

па се жали чика Сими,
да му с душе бољу сними;
па му прича, да га воли,
па га моли, да утоли
сињи терет тешких јада,
што га стижу изненада.
А ча-Сима, мудра глава,
Не ће да му одобрава
Већ га и он стаде карат'
И штанићем леђа шарат'.

Чика Сима Л. Л.

КАДИЈА И СЕЉАК.

Српска народна приповијетка из Босне.

Кеднога сељака онтуже њеки Турци,
којима порезе више нехтједе дати,
него онолико, колико их спада, и
кадија непозивајући онтуженога на од-
говор — на темељу њихове несмислене
гужбе осуди га у мешћему на смрт.

Кадија је још од прво мрзио тога
сељака, да му је он сам — по прочи-
таној осуди гласећу на смрт — бајаги
освете ради по главу к његовој сиромашној
колиби ишао. Стигне абер сељаку да су га
Турци онтужили, и да му је већ изречена
осуда на смрт, и који му по главу долази.
Кад је угледао Кадију да се колиби његовој
приближује — намисли Турчина с мудроли-
јом заварати, да му не укине главу са
рамена. Начини од струготина и сувих
дрва велику ватру, код које за неколико
минута вода узавре. Турчин пред кућу —
а сељак с лонцем на сред себе, гђе је
5—6 минута и без ватре врио. Турчин
уђе у кућу и задиви се тој мајсторији,
неимајући поњатија како и од куд то
проузрокује, и без питања и даљнега
отлагања заиште он тај лонац с ријечима:
„дај ми га, он ће бити замјена твоје
главе!“ Сељак таке ријечи жељно очекујући,
бојећи се дугачка разговора, знајући шта
би било ако би престала вода кувати —
Турчин би се досјетио; па брзо изручи
лонац и пре-

да га кадији, који кад добивши лонац,
отиде без вреда кући.

Кадија дочим је стигао кући заповеди
кадуни да у тај лонац што га је за главу
добрио метне гра кувати, „али“ — рече
кадија, — „не смијеш ватре ложити,
само га метни на сред себе, онда се не
брини, у њем' ће се и без ватре скувати“.
Издавши таку заповјед оде у свој мешћем,
а кадуна учини тако.

Дође вријеме и обједа, кога је кадија
жељно очекивао, па на врат на нос пожури
се кући. Ступивши преко прага одма пита
је ли се гра скувао. Како је дубоко тронут
и разјарен био, кад је добио одговор „није“,
види се од туда, кад је онако гладан и љут
као рие одмах се упутио колиби сиромашног
сељака с ријечима: „ма вала сад је до-
лијао, упамтиће каур с ким је лакрдију
збијао!“

Сељак је знао у које ће га доба опет
Турчин посјетити, с тога је другу мајсторију
измишљавао, — и дође му на памет. Набави
два жива дивија зецца, и договори се са
својом женом како ће Турчина преварити:
„ја ћу једнога са собом у ливаду понијети
и тамо га за грм свезати гђе будем косио,
а другога ти у кући држи свезата, кад
турчин дође да ме погуби завараћу га
овако: „халали ми честити кадија жи-

вот, док ми жена ручак не донесе, онда чини са мном ђеиф какав теби драго! овај ће зец — упирући претом у њега — кад дође кући казати жени да ми брже ручак носи“; — онда ћу одвезати зеца, а ти кад смотриш нас два пожури се с ручком. Сељак само почео косити а кадија дође: „ти кауре мораш данас од мога мача цркнути, ма да ти је и сами Ала у помоћи!“ Сељак му изговори оне ријечи, које је у договору са женом изрекао, и учини како је мислио. Турчин је тај приказ вијерно пратио, и увидио да је баш заиста тако — заисте он у замјену главе зеца. Сељак му од куће другога даде зеца. И тако се јадни сељак с мудролијом и други пут курталише биједе!

Кад је кадија дошао кући одмах у акшам каже кадуну да сутра тамо и тамо у поље иде радити, јер да у менаџеру нема за сутра никаква посла, па кад дође вакаат за ручак — да ће јој зец доћи јавити—онда да му га донесе.

Сутра дан учини кадија све како је казао, а и кадуну се вијерно придржавала његове заповједи.

Кад је био вакаат да се руча пушти кадија зеца — зец у шуму. Кадији већ почеле очи бијељати извирујући ручка, — а ручка нема. Глад је враг! тако и кадији није до чекања; ред је ићи кући.

Дође кући, па

„на кадуну очи изрогачи,

Косом хтједе осјећи јој главу:

Та од кад сам ја пуштио зеца

„Да сам руча, већ би од глади клеца!“

(Из „Србобрана.“)

и кадуну невидовна биједа мал' не постиже, да се умиљато држала није, те је увидио из њеног говора и сам кадија да је и то превара била!

Разјарени кадија одмах се опет упути колиби сиромашног сељака с намјером, не опростити му живота, већ на најгрозније га муке уморити. Сељак очекујући посјете кадијине начини план сад га мајсторијом погубити, да једном почине и послове своје домаће отпочме.

Дакле узме кршити врећу — а кадија у кућу: „Бре кауре! сад ти нећу живот халалити, азурај се да те позаслузи наплатим!“

„Сад је земан честити кадијо! Идем весело на смрт као на сватбу, само ми допусти честити кадијо да у овој врећи извадим из једне пећине дуката још за живота жени, јер би она без мене од глади умријети морала.“

„Ајде болан“ — рече турчин „покажи и мени то сакривено благо, па цаба теби онда твоја глава!“

Оду пећини, (пред пећином била је јама бог зна колико километара дубока). Турчин лаком на новац — рече сељаку: „је ли у пећини али у овој јами тај новац? „У јами“ — рече сељак. — „Били ја мога у нутра, и како би брате рајо?! „Лахко честити кадија. Заћи у ову врећу, ја ћу те спуштати“. Кадија зађе у врећу, а сељак га баци без оклијевања у јаму.

Кадија оде за благом и дукати, а сиромашни сељак кући пјевајући!

Забилежио Н.

С Л А В У Ј У.

Ј ти тиче милопојче

Лаганог лета,

Друже горе, друже луга

И мирисног цвјета!

Што умукну пјесмом слатком,

Што се снужди, тиче?

Зар из душе радост бјежи

А туга ти ниче?...

Зар ти нејмаш наде вреле
Што ти срце згр'јева?
Зар ти нејмаш наде вреле
Што о добру пјева?

Гледајућ' те чини ми се
Да је твоја туга:
Што без цв'јећа видиш гору
Видиш пуета луга;

Што се вихор око тебе
Шири лемећ' гране,
И што тама густа црна
Прати наше дане. . . .

Ал' не тужи милопојче,
Нек' те грије нада!
Вихор, јесен, зима, хала
Вјечно нам не влада.

Са прољећем вратиће се
Бујан живот, снага.
Тад ће е' опет да захори
Твоја пјесма драга

У Мосгару $\frac{5}{10}$. 1888.

Аленса Р. Шантић.

НЕ ДРАЖИ ПСА!

(Види слику на стр. 316.)

Бура је био син пекаров, па је каткад морао носити кифле и земичке у оближњу гостионицу, кад је слуга имао друга посла. У дворишту те гостионице био је велики пас. Да никога не уједе привезан је био за ланац, јер је био здраво љут.

Бура је радо дражио тога пса, ма да су га укућани ономињали, да остави пса на миру, да га не дражи, ал Бура је мислио: „Та не може ми вишта.“ На ланцу је.

Једаред заборавили домаћи прикопчати ланац на коме је пас био. Нико није на зло мислио, јер је пас мирно лежао у својој кућици.

Ал ето ти Буре на врата са котарицом разна пецива. Брзим кораком пође к псу, да га мало надражи. Али јао и наопако! Пас скочи на Буру са таквом жестином да га је одмах на земљу стровалио и тако га је љуто изгризао, да је био сав у крви. На силну вику и помагање прискочи слуга, те избави Буру са тешком муком. Али какав је био кукавац! Крвав и израњен; одећа му сва раздерана, а он блед као крпа, на дрхће од стра и од бола. Однели га кући и морао је дуго лежати док су га доктори лечили.

Али сад се сваком псу уклања с пута.

(Из „Dragušica“.)

ОТАЦ И СИН.

(С француског).

„Слатки, оче, молим ти се, кажи
Има-л' ништа и за оног бр'јега,
Што се види на крају ливаде?“
„Има, синко, опет простор нови
Ту су шуме, села и пољане,
Ка' и овдје, најпосл'је бр'јегови —
„А још даље?“ — „Опет бр'јези нови“.

„А за њима?“ — „Море неизмјерно“. —
„А за морем?“ — „Долази обала“. —
„А још даље?“ — „Све се напред иде
Наоколо далеко, далеко,
На посљетку крај си св'јету наш'о. . .
Баш на мјесту са којег' си пош'о“.

1887.

А. а. Боцарих.

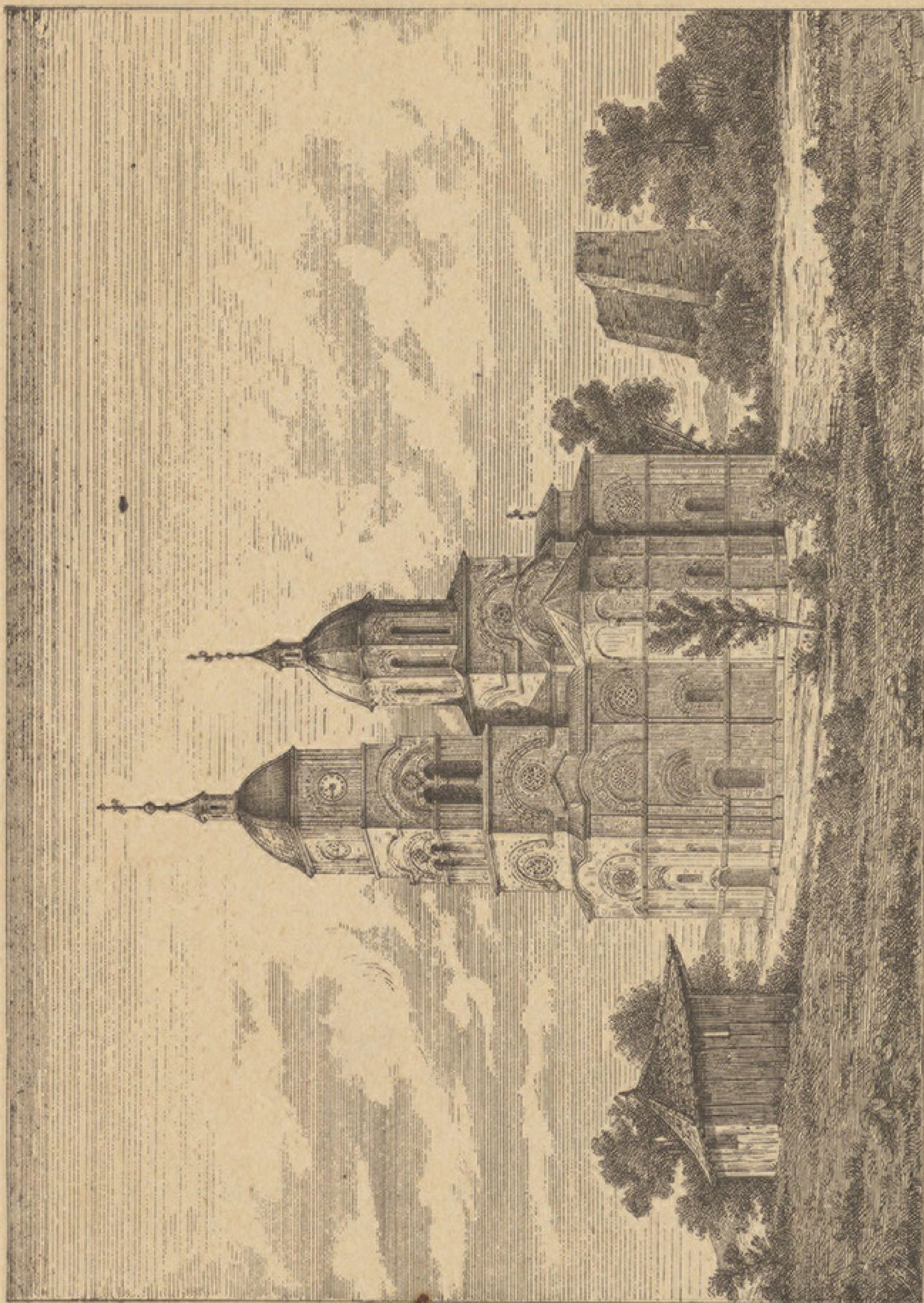

МАЛА ТОНКА И ЊЕНО ДРУШТВО.*)

Мала Тонка има мачку,
Коју воли, ноша, глади,

А та њена стара мачка
Опет има двоје млади.

*) Слика из додатка к „Wien. allg. Zeitung“.

ЦРКВА ЛАЗАРИЦА У КРУШЕВЦУ.

А та млада два мачета,
 То су прави ветропири,
 Јер ни једно, ни за часак
 Не ће, не зна да се смири.

Горе — доле; — доле — горе;
 Брзини им нема пара.
 „Младост лудост!“ вели Тонка.
 То и мачка мисли стара.

—к.

ЂАЧКА ПОПУТНИЦА.

РЕЧИ ОД ЂУРЕ СТРАЈИЋА.

У ноте ставио Вл. Каракашевић.

Сопран:
Алт:

Ма-ли смо, бра-ћо са-да, ма-ли смо ђа-ци ми,
Ма-ла су ср-ца на-ша, ал' до-бра нек су сва,
Ма-ли смо, бра-ћо дра-га, ал' буд-мо сло-жни сви;

ал' ће-мо би-ти ве-ћи та вре-ме про-ла-зи!
и с'на-ма нек по-ра-сте та на-ша до-бро-та!
где год је сло-жан на-род ту ан-ђо сре-ће бди!

Мла-до ће до-ба про-ћи зре-ли-ји да-ни доћ',
Жи-вот је че-сто го-рак због све-та па-ко-сног,
У-век је сло-жној бра-ћи по-са-о сва-ки лак,

ра-ди-мо с'то-га бра-ћо у-чи-мо дан и ноћ!
ал' до-брог си-на сво-га чу-ва-ће до бри бог!
у сно-пу к'о што зна-мо и слаб је пру-так јак!

Ко нас ви-ди не-ка ка-же: „то је вре-дан ђак,
Ко нас ви-ди не-ка ка-же: „то је до-бар ђак,
Ко нас ви-ди не-ка ка-же: „то је сло-ге зрак,

то ће би-ти вре-дан Ср-бин, на по-слу ју-нак!
то ће би-ти вре-дан Ср-бин, на по-слу ју-нак!
бог би да-о, ра-за-гна-о, наш да-на-шњи мрак!“

ЈАВНО ВАСПИТАВАЊЕ КОД СТАРИХ ПЕРЗИЈАНАЦА.

Перзијанци имађаху и таквих закона, којима беше смер да васпитају грађане, и тиме их учине ваљаним члановима државе. Тога ради су подизали јавне школе, које су морала деца, чим одрасту полазити и у њима учити, што им је за живот потребно. Но ове школе нису полазили само деца, него и одрасли људи, да не би заборавили оно, што су научили, и да се још боље у знању утврде. Те школе беху подељене на четир разреда: у првом беху деца, која тек што су одрасла за школу, у другом беху одраслији, у трећем младићи, а у четвртном већ зрели људи. — Сваки је морао бити на свом месту у одређени час, осим људи, који су могли долазити. тек пошто сврше посао код куће или кад су били доколни. Свако оделење имађаше по дванаест надзорника, за надзорнике бираху само оне људе, чије искуство и правичност доказана беше.

Њихова прва брига беше, да васпитају добре грађане. За то учаху дечаки много о правди и правници, а ко се о њу огрешно, био је оштро кажњен. Но најоштрије су казнили незахвалност. Ако су дознали, да когод није захвалио, — а могао је то учинити, — тада је кажњен са највећом оштрином; јер Перзијанци мишљаху, да незахвални занемарују богове, да презиру родитеље, домовину и пријатеље, и да су готови на свако зло. Осим тога су их приучавали, да говоре истину, да буду послушни и умерени. Комад леба и свеж драгушац (*Lepidium*) беше им сва храна, коју је сваки себи од куће доносио и пред својим учитељима појео. У свакој прилици им беху њихови учитељи најбољи пример.

Када достигну младичко доба, онда им најглавнији посао беше телесно веж-

бање, гимнастика. Тада су се обично бавили или на хрвалишту или на градској стражи, где се приучаваху неснавању и подношењу хладноће и врућине. Младићи беху и пратиоци краљеви у лову, и добиваху том приликом за два дана толико хране, колико обично за само један дан добиваху, — да се привикну гладовању — вештини, која је у рату особито нужна. Код куће се вежбаху у бацању копљем и праћком, и тога ради заподеваху између себе борбе за онкладу, и онда би највештији јавно похваљен и обдарен био.

Кад је младић навршио двадесет пету годину онда је постајао човек, којем главно занимање беше рат. Од ових се изузимају они, који беху изображени за чиновнике и учитеље. Који наврши педесету годину, тај се рачуна у старце, који нису морали изван отаџбине ратовати, него су код куће судили у споровима и бирали чиновнике. — Који је какав злочин учинио, тога су истерали из школе, и тај је морао остати живот у срамоти и понижењу проводити. — Сваки отац је могао своју децу у јавне школе слати; нико није био искључиван од службе и достојанства. Јако се разгневити или раскалашно се смејати беше у очима Перзијанаца срамота; заклетва им беше сметња; које своју руку на нешто дао, тај је увек испунио задату реч.

Ма како да беху те уредбе просте и ваљане, ипак се не одржаше дуго. Кад покорише многе стране народе, они се упознаше и са развратношћу и раскоши њиховом; мало по мало се увлачило уживање и благовање, и оте казније толико мах, да у време Ксенофонта не беше ни спомена старој простоти.

С немачког.

Не дражи пса. (Види опис на стр. 311.)

гледао сам поток бистри
 Како хуји, бруји,
 А прате га раздрагани
 Са пјесмом славуји.

Па ми срце задрхтало
 Од тог складног хора,
 Задрхтало — а ја кликну
 Кроз тишину гора:

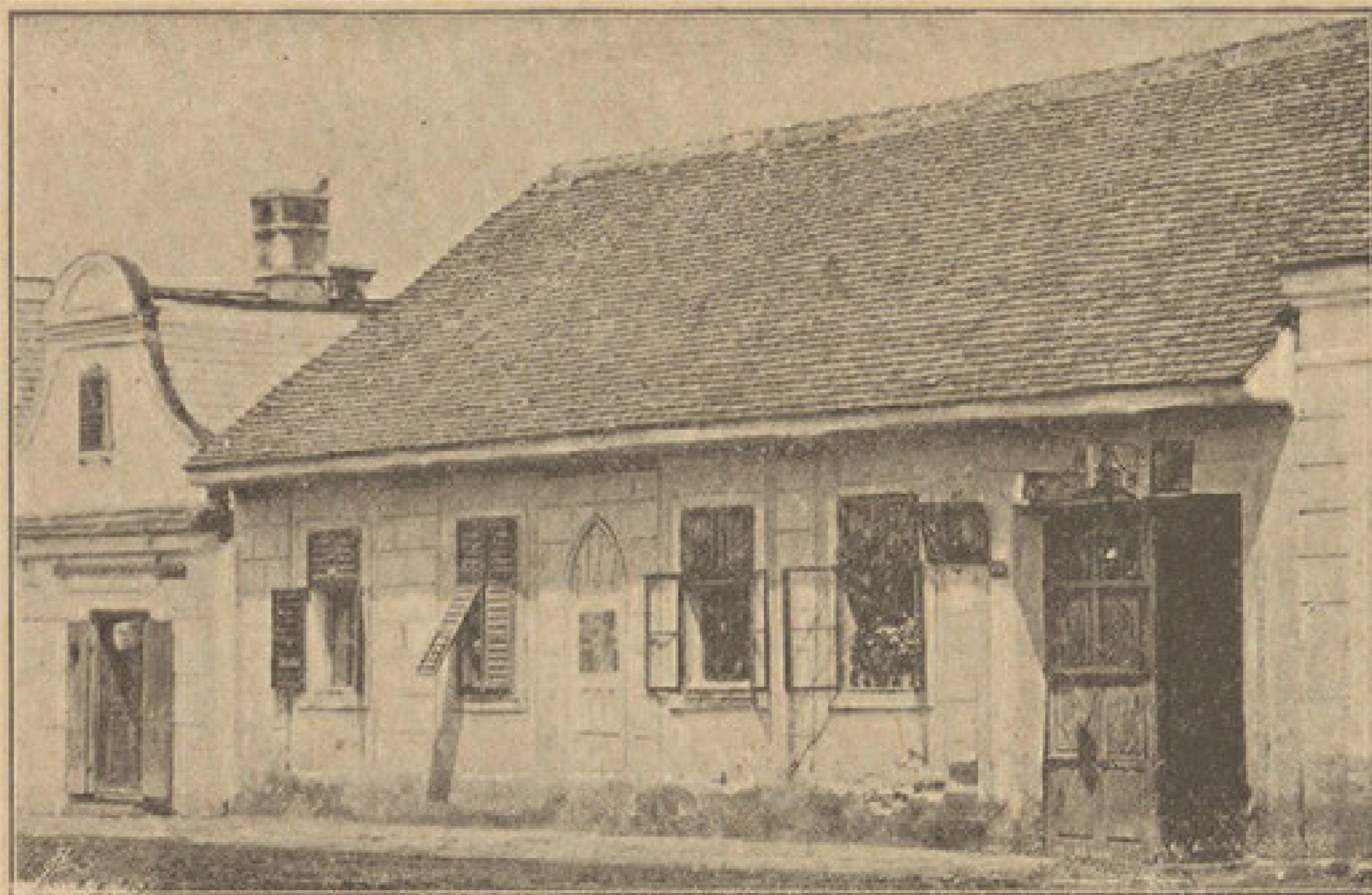
У Дубровнику 17. авг. 1888.

ГЛЕДАО САМ...

Чуј ме небо, чуј ме боже,
 На престолу гори!
 Чуј што срце млађано ти
 Србиново збори:

Дај и нама така склада,
 Ка'-но склад славуја,
 Па да е' онда не бојимо
 Никаких олуја.

Алекса Р. Шантић.

ЈЕДНА ЗНАМЕНИТА КУЋА.

Нама је мило а знамо да ће бити и нашим младим читаоцима драго, што ево у „Невену“ можемо донети слику куће одакле је синула једна велика звезда српска, звезда преходница новије српске књижевности.

Кога пут нанесе у Чаково, за цело не ће провукити да види кућу, у којој се родио наш славни Доситије. А

коме се не дадне та прилика, тај ево нека је види бар насликану.

Малена кућа, скромна кућа, али нама више вреди него да је од сувога злата. Злато би се потрошило, ал заслуга Доситијева остаје до века, — или бар догод буде на свету Срба свесних и благодарних.

Хвала пријатељу, г. С. Л. Лазићу, који нам је послао фотографију те куће.

Л И С Т А К.

(С француског.)

Листићу суви,
Отпали с гране,
Сироти, јадни,
Листићу мали,
Кажи ће идеш?
Ох! неznam... неznam
Олуј је сатро
Раст, потпору ми
На св'јет једину,
Па сада лахор

Па сада сјевер
Од оног дана
Свуда ме шећу
Тамо и амо
По б'једом св'јету
Из шуме густе
На поље равно
С бр'јега у долац
Куд вјетар дува
Ја идем тамо,

А нит' се страшим
Нити се жалим,
Ја идем тамо
Куда све иде:

1887.

Куд иде листак
руже румене
Куд иде листак
Зелен-лавора.

А. а. Боцарић.

КРАЉ КАНУТ.

Краљ Канут или Кнут беше храбар, а уз то и мудар и побожан краљ. Њега називају Великим, по не за то, што је можда био велики телом, него што је многа и већа дела починио, него остали владаоци његова времена. Једно од тих славних дела је и то, што је краљујући у својој земљи Данској освојио Енглеску и оданде њоме владао. Истина, да на земљописној карти обе земље близу једна до друге леже, и многи ће помислити, да је лако ону узану воду пребродити, но у истини је та вода непрегледно и бурно море, и Кнут је морао много лађа опремити и много војника наоружати, да на суву и на води послушност и ред одржи у земљама, које је освојио. Ко је силан, тога се боје људи, јер јачи може нашкодити слабијем, и тога ради се многи куше око великих људи, како би се њиховом силом користили — тако је то било још онда, ма да је то давно било (1016.—1036. год.). Како би краља развеселили и за себе предобили, говораху му ти људи само о онима стварима, за које су знали, да су му угодне. Они хваљаху и дивљаху се свему, што је он чинио, и претвараху се, да мисле, е је краљ Кнут сасвим друкчије створење, а не као остали смртни људи. Но Кнут беше врло побожан и мудар, те се не даде завести, но га је болело то, што га обожаваху као Бога. Једнога дана, кад се са великом пратњом поред обале морске шетао, поклони му се опет један човек до саме земље и гласно повиче: „Гос-

подару! теби се покорава земља и море, слава ти!“ — и цела пратња опколи краља, и заори се преко шумних таласа мореких: „Слава краљу Кнуту, он је силан, њему се покорава земља и море!“

Краљ ћуташе и гледаше на широко море; како се није противио, то мишљаху људи око њега, да се радује њиховој хвали. Тада скиде краљ Канут свој огртач са рамена, рашири га на мокри песак уз обалу и седе на њега. Дворјани из пратње се зачуђено згледаху, и дошантаваху иза леђа краљевих један другоме: Краљ мора да је с ума сишао, кад онамо седе, та свако дете зна, да долази плима, и да ће га вода одне-ти, ако не устане оданде“. Ваља знати, да ти људи иза краљевих леђа нису понизни ни емирени, него на против, онда износе своје гадне и таште мисли на видик, и уображавају себи, да би они све боље знали, само кад би имали власти и силе. Нико не знађаше зашто краљ тамо седе. Вода у мору не стоји увек на једној висини, као што стоји вода у рекама и језерима, осим ако и нарасту од киша и снега, него море два пута кроз двадесет и четири сата расте, а исто тако редовно и опада. То растење и опадање бива усред привлачне снаге месеца и сунца. Кад вода највећма нарасте, онда се то зове „Плима“ а кад је најниже „Осека“. Људи, који живе поред мора, сасвим тачно знају, кад ће рибе и шкољке, раци и све остало, што у мору живи пливати преко онога истога места, по којем сада људи и деца

весело трчкарају, и траже оно, што море, кад онадне обично оставља. Са високог места се може лепо видети, како вода расте, видиш како у свима малим дубинама у песку тек засине, и све више и више се диже вода, догод таласи не почну ударати о обалу. У одређено време враћа се вода опет натраг, у песку се начине олуци и поточићи, кроз које вода тако брзо отиче, па ти се чини, да се свака капљица жури, да не закасни, а то врло лепо изгледа.

Док је дакле краљ Кнут седио, море је све више и више расло. Он махну руком преко воде и повикну: „Да ме

се ниси дотакла, ја сам најсилнији, највећи краљ на свету, ено сви они људи онде ми мало час рекоше, да краљ Кнут може заповедати и земљи и мору!“ Но вода долажаше све ближе и ближе, и већ се дотаклоше лаки таласи његових ногу. Тада устане краљ и рече својој пратњи: Ево се доказало, да сте лажљивци, ветар и вода ми се исто тако не покоравашу, као ни најмањем црвићу, који мучно по песку гмиже; има само један господар, коме се земља и море покоравашу, а то је Бог! Чувајте се, да га и на даље вређате тим, што створење упоређујете са створитељем.

У СПОМЕНИЦУ МОЈОЈ СЕСТРИ.

Какав спомен да ти дадем?
Моја мила сестре,
Куд погледам, од свуда ти
Дивне даре деле.

Да ти дадем мирис ружу,
Ту царицу цвећа!
Увенуће лишће њено,
Без свог прамалећа.

И други дар да ти дадем,
Нестаће га туди.
Ал да имаш спомен трајан,
Моја душа жуди.

26./XI, 1887. год.

За то ево песма ова,
Нек те опомене.
И у срећи и несрећи,
Да се сетиш мене.

Када мисли твоје оду,
У родбину драгу,
Задахнуће, улиће ти,
Неку нову снагу.

Хај, па да си на крај света,
Моја мисо тебе прати,
Добро мисли, ради добро,
Добро ће ти и Бог дати.

Катарина Ћ.

Даштања

I За мању децу

- 1., А. В. Е. Е. Л. Н. П. С. Т. Ц.
Ових десет слова састави две речи,
које значе једно исто.

2., (Ребус.)

Јов. Д. Брајућ.

II. За одраслије

3., З. Ј. Н. О. О. П. Т.
Од ових седам слова састави две
чисте српске речи, које да значе
једно исто.

4., Ја сам једно мушко име; а кад ми
одузмеш последње слово, онда сам
нешто свето.

Мил. Лордовић.

5., (*Једначица.*) Била су два брата,
Ђока и Никола. Ђока није имао
каруце, а — —

*Соф. Савић,
у Н. Саду.*

6., (*Једначица.*) Ја познајем лабудове
а познајем и вроне. Лабудови су
бели а — —

Милена Коларовић.

7., (*Књишки скок.*)

		ста	год			
	где	ри	да	ци		
да	ри'	пла	те	за	га	
ли	ли	но	ил'	че	на	
	по	те	ју	бо		
		мо	ве			

Јованка Илићева.

Решења и имена оних, који реше и на вре-
ме уредништву јаве, штампане се у броју 21-ом.

РЕШЕЊЕ ДАШТАЊА

из броја 18-ог.

1., САВА СВИРАЦ СВИРА.

2.,

ЛОЗА
ЛАЗА
МАЗА
МАРА
МАРТ

3., СУБОТИЦА.

4., ЦРКВА. ХРАМ.

5., Волови, плуг, човек.

6., (*Једначица.*) — — — Мој је брат
у друштву, а ја сам сам.

А	Р	А	Ш	И	Н
Ц	А	Р	И	Ц	А
Ч	В	А	Р	А	К
П	О	Р	А	Р	А
Г	У	С	Л	А	Р

Милош Мија-
товић и Га-
вра Јовано-
вић ученици

1. разр. у Н. Саду, 1. 2. 3. 4. 5. 6.

Нека извине остали решачи, што
се тако десило, да им овом приликом
имена остају нештампана.

САДРЖАЈ: Мајмуни у зверинаку, (са сликом). — Стојан. Приповетка Косте Николића. — Наш Урошко. — Кадија и сељак. Српска народна приповијетка из Босне. — Славуј. Од Алексе Р. Шантића. — Не дражи пса! (са сликом). — Отац и син. (С француског.) Од А. а. Бонарића. — Мала Тонка и њено друштво. Од — а. — Црква Лазарица у Крушевцу. — Бачка понутница Речи од Ђуре Страјића. У ноте ставио Вл. Каракашевић. — Јавно васпитавање код старих Перзијанаца. С немачког. — Гледао сам. . . — Једна знаменита кућа. (са сликом.) — Листак. С француског.) — Краљ Канут. — У споменицу мојој сестри. — Даштања. — Решења даштања.

Цена је *Невену* за Аустро-Угарску: на читаву годину 4 фор., на пола године 2 фор. За Србију Црну Гору и за остале крајеве 10 динара или 5. фор. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 фор. 50 новч. на пола године. — Сиромашнијим ђацима и свима учитељима даваћемо „Невен“ за четврт цене јефтине т. ј. за три фор. годишње, 1 ф. 50 новч. на по год — а за 75 новч. на три месеца. У Србији и другим земљама 7¹/₂ дин. годишње, 4 дин. на по год. — а 2 дин. за три месеца. — Рукописи и све што се односи на редакцију „Невена“ шаље се непосредно власнику и уреднику листа *Dr. Jovan Jovanović Wien, Hernalser Gürtelstrasse, 9.*

Штампарија А. Пајевића у Новом Саду.